

GŁÓWNY INSPEKTOR SANITARNY

HŚ.EX.530.7.2021.MZ

Warszawa, dnia 01 października 2021 r.

**Pan
Marek Gróbarczyk
Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Infrastruktury**

Szanowny Pani Ministrze,

w odpowiedzi na wniosek z dnia 8 września 2021 r. (znak: DGWiŻŚ-7.703.13.2021) w sprawie wydania opinii do VI Aktualizacji *Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych* (dalej: VI AKPOŚK) oraz prognozy oddziaływania na środowisko przedmiotowego dokumentu, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych jest dokumentem strategicznym, który implementuje zapisy Dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej ścieków komunalnych¹, którego głównym zadaniem jest wdrożenie działań związanych z uporządkowaniem gospodarki ściekowej. Polska zobowiązała się do wypełnienia wymogów dyrektyw 91/271/EWG dot. oczyszczania ścieków komunalnych zgodnie z przyjętymi w Traktacie Akcesyjnym terminami i okresami przejściowymi. Efektem prac w celu wypełnienia zobowiązań są kolejne aktualizacje *Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych*.

Projekt VI AKPOŚK jako dokument strategiczny, obejmujący działania z zakresu gospodarki wodnej i wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco wpływać na środowisko, podlega strategicznej ocenie, w ramach której wykonywana jest prognoza oddziaływania na środowisko. Jest również kontynuacją zrealizowanych już działań wskazanych w KPOŚK i dotychczasowych pięciu jego aktualizacjach. Sformułowane cele zawarte w ocenianym dokumencie korespondują z celami wyznaczonymi w dokumentach UE oraz krajowych.

¹ Dz. Urz. WE L 135/40 z dnia 30 maja 1991 r.

Realizacja projektu VI AKPOŚK wpisuje się w założenia analizowanych dokumentów poprzez dążenie do poprawy stanu środowiska wodnego, ograniczając niekorzystny wpływ nieoczyszczonych ścieków. Wdrożenie projektu VI AKPOŚK ma na celu poprawę stanu infrastruktury w zakresie oczyszczania i odprowadzania ścieków, co umożliwi ograniczenie wprowadzanych ładunków zanieczyszczeń z niewłaściwie oczyszczanych ścieków. Planowane zadania inwestycyjne przyczynią się do:

- ograniczenia istniejących presji o charakterze punktowym i rozproszonym do gleb oraz wód (w efekcie powstawania zbiorczych systemów);
- ograniczenia oddziaływania punktowych źródeł (w efekcie likwidacji oczyszczalni ścieków, w tym niespełniających wymagań ochrony środowiska);
- poprawy jakości odprowadzanych ścieków do odbiorników (w efekcie modernizacji oczyszczalni);
- poprawy jakości powstających osadów ściekowych (w wyniku modernizacji w zakresie części osadowej oczyszczalni);
- zmniejszenia presji na obszary chronione, w tym na gatunki wodne i zależne od wód w wyniku ograniczenia ładunków biogenów, zanieczyszczeń mikrobiologicznych oraz innych zanieczyszczeń wprowadzanych do wód powierzchniowych ze ściekami (w efekcie realizacji zbiorczych sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków).

W ramach projektu VI AKPOŚK planowana jest budowa 55 nowych oczyszczalni ścieków, przeprowadzenie innych inwestycji w 923 oczyszczalniach, budowa 8065 km sieci kanalizacyjnej oraz modernizacja 2964 km sieci kanalizacyjnej.

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona zgodnie z art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*² i obejmuje ocenę jakościową i ilościową wpływu realizacji ustaleń przedmiotowego *Programu* na poszczególne komponenty środowiska oraz oddziaływania na stan zdrowia oraz warunki i jakość życia ludzi (zwłaszcza zamieszkujących tereny w pobliżu planowanych inwestycji). Prognoza uwzględnia również wszystkie zalecenia wskazane przez Głównego Inspektora Sanitarnego w piśmie z 9 września 2020 r. (znak: HŚ.EX.530.11.2020.MZ).

Opiniowana prognoza oddziaływania na środowisko, opracowana w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zawiera szereg wskazań mających na celu przeciwdziałanie potencjalnym negatywnym oddziaływaniom aktualizacji *Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych* na poszczególne elementy środowiska.

² Dz. U. z 2021 r. poz. 247 z późn. zm.

Opiniowany dokument w sposób szczegółowy odnosi się do oddziaływań na stan zdrowia oraz warunki i jakość życia ludzi, w tym w szczególności w zakresie zagadnień dotyczących ujęć wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z uwzględnieniem obszarów stref ochronnych tych ujęć, standardów jakości powietrza atmosferycznego, zagrożeń dla wód podziemnych oraz narażenia mieszkańców na hałas, wibracje i zanieczyszczenie powietrza.

Należy wskazać, że w ramach prognozy oddziaływania na środowisko dokonano oceny oddziaływania na środowisko planowanych inwestycji polegających na budowie nowych oczyszczalni ścieków, modernizacji lub likwidacji istniejących oczyszczalni oraz budowie indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, a także budowie i modernizacji zbiorczych sieci kanalizacyjnych.

Jak wskazano w prognozie oddziaływania na środowisko budowa nowych oczyszczalni ścieków oraz modernizacja istniejących oczyszczalni powinna w sposób pozytywny i długoterminowy oddziaływać na florę i faunę oraz obszary chronione, wody powierzchniowe i podziemne, gleby i krajobraz. Natomiast krótkotrwały negatywny wpływ będzie miał miejsce na etapie prowadzenia prac budowlanych. Dlatego w fazie budowy niezbędne będzie podjęcie odpowiednich środków zapobiegawczych, wskazanych w przedmiotowej prognozie, które zminimalizują negatywne oddziaływanie na środowisko oraz na zdrowie ludzi. W szczególności teren placu budowy należy zaopatrzyć w sorbenty służące neutralizacji potencjalnych wycieków, z kolei miejsce parkowania maszyn budowlanych powinno zostać zabezpieczone przed ewentualnym wpływem substancji ropopochodnych do środowiska gruntowo-wodnego. Transport i składowanie materiałów sypkich powinny do minimum ograniczać pylenie, natomiast sprzęt budowlany wykorzystywany w trakcie prac powinien być sprawny technicznie, tak aby ograniczyć nadmierną emisję zanieczyszczeń do powietrza i gruntu oraz nadmierną emisję hałasu. Powstające odpady należy zagospodarowywać zgodnie z przepisami ustawy o odpadach, a powstające w trakcie prac ścieki bytowe, odprowadzać do szczelnych, przenośnych zbiorników sanitarnych i wywozić z obszaru inwestycji w celu właściwego oczyszczenia. Należy też zaznaczyć, że w prognozie oddziaływania na środowisko wskazano na działania mające na celu minimalizowanie negatywnych oddziaływań na etapie budowy i modernizacji zbiorczych sieci kanalizacyjnych. Natomiast na etapie eksploatacji tych sieci należy prowadzić kontrole i przeglądy szczelności, w celu wyeliminowania sytuacji awaryjnych oraz zapobiegania wycieku substancji szkodliwych do środowiska gruntowo-wodnego.

Analizując potencjalne negatywne oddziaływanie nowych oczyszczalni ścieków w fazie eksploatacji, należy w szczególności zwrócić uwagę na potencjalne zagrożenie takich elementów jak wody powierzchniowe, flora i fauna, różnorodność biologiczna oraz powietrze

i klimat. Rozpoczęcie zrzutu ścieków do wód powierzchniowych w miejscu, w którym wcześniej nie istniało takie oddziaływanie, może spowodować nagłą zmianę warunków fizyko-chemicznych w miejscu zrzutu oraz poniżej, co potencjalnie może wpływać na stan wód oraz powiązane z nimi ekosystemy. W tym przypadku niezbędne jest zwrócenie uwagi na lokalizację nowej oczyszczalni, aby nie kolidowała ona z istniejącym systemem korzystania z wód m. in. w zakresie ujęć dla zaopatrzenia ludności lub rekreacyjnego korzystania z wód. Nowe oczyszczalnie mają również wpływ na stan i potencjał ekologiczny wód powierzchniowych.

Wreszcie wpływ oczyszczalni ścieków na powietrze i klimat ma związek z emisją w różnym stopniu:

- zanieczyszczeń chemicznych gazowych (amoniak, siarkowodór, dwutlenek węgla),
- zanieczyszczeń gazowych odorogennych (odoranty, w szczególności siarkowodór, amoniak, tiole, sulfidy, aminy alifatyczne, aldehydy, ketony, kwasy tłuszczowe i in.,
- zanieczyszczeń mikrobiologicznych (bioaerozol).

Emisja tych zanieczyszczeń będzie w przyszłości uzależniona od zastosowanych technologii oczyszczania ścieków, sposobu eksploatacji samych oczyszczalni, stężenia mikroorganizmów w ściekach, rozkładu średnic wydostającego się do powietrza bioaerozolu oraz warunków meteorologicznych.

Jednym z najbardziej uciążliwych czynników, jakie należy podnieść, jest kwestia narażenia ludzi i środowiska na oddziaływanie odorów i ich uciążliwości zapachowej, mających związek ze składem ścieków, w tym obecnością siarkowodoru. Problem ten można rozwiązać np. wtłaczając do systemu sprężone powietrze (napowietrzenie) lub stosowanie chemicznych utleniaczy. Projekt VI AKPOŚK, pod kątem modernizacji gospodarki osadami ściekowymi, uwzględnia stosowanie dobrej praktyki wobec powstałych w procesie oczyszczania odpadów – osadów ściekowych, których w ostatnich latach obserwuje się systematyczny wzrost. Działania jakie można przeprowadzić w tym zakresie to m. in. minimalizacja ilości wytwarzanych osadów, udoskonalenie linii technologicznych, intensyfikacja procesów końcowego odwadniania osadów. Aby dokonać wyboru metody unieszkodliwiania oraz formy zagospodarowania osadu, należy go zaklasyfikować do odpowiedniej grupy, podgrupy i rodzaju odpadów, zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów*³.

Budowa nowych oczyszczalni ścieków oraz modernizacja starych, wywiera oczywisty, pozytywny wpływ na ludzi oraz na dobra materialne, zarówno w perspektywie krótkoterminowej i długoterminowej. Realizowane inwestycje w sposób bezsporny dają

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 10

szansę na polepszenie komfortu życia większej liczbie mieszkańców oraz zmniejszają narażenie na czynniki chorobotwórcze.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę na fakt, że po przyjęciu projektu VI AKPOŚK konkretne działania inwestycyjne, realizowane w oparciu o ten dokument, zakwalifikowane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, o ile taka ocena nie została już przeprowadzona, będą wymagać uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także mogą wymagać przeprowadzenia procedury oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć. W takich sytuacjach, w ramach tej procedury, o ile jej przeprowadzenie okaże się konieczne dla konkretnych inwestycji, dokonana powinna być szczegółowa analiza jakościowa oraz ilościowa wpływu danego przedsięwzięcia na środowisko, w tym na powietrze, klimat, gleby oraz wody powierzchniowe.

Mając na uwadze powyższe, Główny Inspektor Sanitarny nie wnosi uwag do opiniowanego projektu VI Aktualizacji *Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych* oraz załączonej prognozy oddziaływania na środowisko.

Z poważaniem

Główny Inspektor Sanitarny
wz. Krzysztof Saczka
Zastępca Głównego Inspektora Sanitarnego

/dokument podpisany elektronicznie/